

Годишње 30 милиона евра за увоз небезбедних лекова од крви

13.01.2016

Због бацања крвне плазме наших давалаца, држава сваке године потроши између 25 и 30 милиона евра на куповину лекова од крви којој се не зна порекло, те се тиме пацијенти доводе у опасност.

Како сазнаје “Дневник”, Хуманитарно удружење добровољних давалаца крви из Новог Сада писало је Европском парламенту, тражећи да се на текст Резолуције о придруживању ЕУ, поглавље 28 допуни изјавом о забринутости због стања безбедности крви. Одговор из Европског парламента још није стигао, али се зато у Новом Саду одржао састанак давалаца крви и представника Управе за биомедицину Министарства здравља и представника Стручне републичке комисије за трансфузију.

- Молимо да се у текст резолуције о придруживању ЕУ за поглавље 28, одељак о безбедној крви допуни изјавом о забринутости због стања безбедности крви и угрожавања институције добровољног давалаштва одлагањем решења Националног центра за фракционисање плазме због чега се баца плазма из крви 200.000 давалаца годишње, као и препоруком Влади Републике Србије на активно решавање проблема - каже се у писму европским парламентарцима и додаје да се за увоз лекова од плазме годишње даје око 25 милиона евра.

Образлажући амандман, Пожега је у писму навео да се налази три групе експерата ЕУ из 2014. поклапају с оценом стања Управног одбора националног Института за трансфузију крви Србије - “стање је такво да угрожава функционисање здравственог система Србије, живот и здравље пацијената”, што “представља и потенцијалну епидемиолошку безбедносну претњу по ЕУ”. Пожега је подсетио и на чињеницу да је ЕУ дала 5,5 милиона евра за побољшање трансфузије у Србији, али је тај новац злоупотребљен, те закључује да долази до угрожавања институције добровољног давања крви.

Свега шест дана касније, 17. децембра, у Новом Саду је одржан састанак Удружења добровољних давалаца и представника Управе за биомедицину и Републичке стручне комисије за трансфузију, а једина тема састанка били су амандмани Удружења добровољних давалаца. Стеван Пожега каже за “Дневник” да је цео разговор снимљен, те да су на сајту Удружења објавили Саопштење са састанка. Покренута су питања о безбедности крви и потенцијалној епидемиолошкој претњи, због стања у нашој трансфузији, о пропалих 5,5 милиона евра добијених од ЕУ, бацању наше плазме и увозу лекова одплазме, као и о другим проблемима трансфузије.

- Учесници су се сложили с тим да се за увоз крвних производа из плазме годишње плати 25-30 милиона евра, док се десетине тона домаће плазме баца и не прерађује. Посебан проблем увозних производа је неодговарајући тип увозних крвних производа, као и што за увозне производе не постоји одговорност за безбедност

употребе и евентуалне последице за пацијенте, што носи непотребан здравствени ризик за грађане Србије - наводи се у саопштењу са састанка.

- Увозимо крвне продукте од плазме, а прерадимо свега око пет одсто крвне плазме у Србији. Ниједан центар у свету не даје 100 посто гаранцију да су ти лекови безбедни. Зато је битна самодовољност, односно да се од домаћих давалаца обрађује плазма. У Аустрији постоје два центра за фракционисање, од којих је један за домаће становништво, а други за услужно фракционисање. Нико не зна одакле је крв која долази код нас. То су лонци од 800 литара у које се изручи крвна плазма с различитих извора и од тога се праве лекови - објашњава Пожега. Према његовим речима, мала је могућност заразе, али не може да се каже да је немогуће да до ње дође.

Даваоци крви су љути, јер они поклањају крв, коју онда неко баци.

- Хоћемо да знамо шта се ради са нашом крвљу! Пре десет година наша земља је правила 17 лекова од крви, сада прави три и то су саговорници на састанку признали. Крв је национално благо, а даваоци су хумани људи којима није битан новац, већ помагање људима, а заузврат доживљавају понижавања - каже Пожега и додаје да ће након добијања одговора Европског парламента, добровољни даваоци крви да се договоре шта ће даље предузимати.

Координатор удружења “Доктори против корупције” др Драшко Карађиновић каже да је овде највећи проблем утицај трговачког лобија и затечена дугогодишња традиција неодговорности и јавашлука у самом Министарству здравља.

- Овако расипничко понашање чиновника обесмишљава сваки напор државе за штедњом и смањењем буџетског дефицита. Годишња уштеда због смањења плата од 10 одсто за око 100.000 запослених у здравству износи 100 милиона евра, а овде се на увоз који се може брзо супституисати из домаће крви баца 30 милиона. Или, још конкретније, за само једну годину из ових пара се може купити 10 апарата за зрачење, чиме би се укинуле листе чекања за преко 20.000 пацијената оболелих од рака у Србији - сматра Карађиновић.

И он наводи да ниједан произвођач не даје порекло плазме, која може да буде из Африке, Индије и других земаља.

- Приликом продаје склапа се уговор који садржи члан којим се произвођач ослобађа одговорности за евентуалне штетне последице коришћења тог лека - каже он и додаје, да би цена осавремењавања или изградње новог Центра била између пет и 20 милиона евра: То је, каже он, ЕУ спремна да финансира, не из филантропских разлога, већ због своје безбедности. Најважнија добит била би сигурност производа из плазме, унапређење трансплантологије и снажан подстицај добровољном давалаштву крви.

Љубица Петровић

Десетогодишња пракса

-Увоз лекова из плазме траје више од десет година. Оно што брине јесте да се то ради са знањем и одобрењем чиновника Министарства здравља, док се истовремено стално одлаже сваки покушај модернизације националног Центра за фракционисање - каже Карађиновић.

Опрема застарела, могућности мале

Из Института за трансфузију крви Србије “Дневнику” су тврдили да је од јануара до августа 2014, до квара опреме за фракционисање плазме, прерађено 6.000 литара неспецифичне плазме и око 250 литара специфичне антирабијес плазме за фракционисање. У 2014. Одељење је произвело 17.000 бочица људског албумина од 50 милилитара, преко 4.000 бочица људског амбулина од 10 милилитара и серију хуманог антирабијског имуноглобулина. Од укупне количине прикупљене плазме око 20-30 одсто је плазма за фракционисање из које се прерадом производе стабилни лекови из крви. У овој здравственој институцији истакли су да су техничке могућности Одељења за фракционисање плазме мале, јер је опрема стара више од три деценије, али ипак могу на годишњем нивоу да прераде 10.000-12.000 литара плазме за фракционисање.